

Infektioiden torjunta vastaanotolla – miksi ja miten?

22.4.2026

Hygieniahoitajat Emmi Lilius ja Riina Rinne
Infektioiden torjuntayksikkö

Lakeja infektioiden torjuntaan liittyen ovat mm.

- Hoitoon liittyvien infektioiden ehkäiseminen, Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227
- Potilaan oikeus laadultaan hyvään hoitoon (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 3§)
- Työntekijän oikeus tehdä työtään turvallisesti (Työturvallisuuslaki 8§)
- Työnantajan velvollisuus on osoittaa työntekijälle asianmukaiset välineet ja suojaimet (Työturvallisuuslaki 2 luku, 8§)
- Työntekijällä on vastuu ja velvollisuus käyttää oikein annettuja välineitä ja suojaimia (Työturvallisuuslaki 4 luku, 20§)

Yhteistyö on voimaa

- **Tavanomaiset varotoimet** ovat infektioiden torjunnan perusta asiakkaiden hoidossa
➔ kaikkien yhteinen asia
- **Tavanomaisiin varotoimiin kuuluvat:**
 - Hyvä käsihygienia
 - Suojainten oikea käyttö
 - Aseptiset työtavat
 - Veritartunnan ehkäisy
 - Eritetahrojen poistaminen

Hyvä käsihygienia – MIKSI?

- Noudattamalla huolellista käsihygieniaa **estät mikrobien leviämisen** vastaanoton pinnoille, itseesi ja seuraavaan asiakkaaseen
- Hyvä käsihygienia vähentää kustannuksia ja lisää terveyttä
- Edistää asiakas- ja työturvallisuutta

Hyvän käsihygienian edellytykset:

- Käsien kunnosta huolehtiminen
- Lyhyet kynnet
- Ei geeli- tai rakennekynsiä
- Koruttomat kädet
- Ei kelloja tai aktiivisuusrannekkeita
- Lyhyet hihat
- Käsien pesu vedellä ja saippualla
- Käsien desinfektio käsihuuhteella

Käsien hyvä hoito

- Terve iho antaa hyvän suojan taudinaiheuttajia vastaan, pidä ihostasi hyvää huolta
- Käsihuuhteen sisältämä glyseroli hoitaa ihoa
- Käsihuuhteita on erilaisia, kokeile mikä sopii
- Hoida ihorikot mahdollisimman pian!

Käsien desinfiointi

- Käsien desinfiointin tarkoituksena on hävittää käsissä oleva väliaikainen mikrobisto, jolloin mikrobien leviäminen käsien välityksellä estyy
- Työntekijät käyttävät käsien desinfiointiin alkoholipitoista käsihuuhdetta (etanolipitoisuus vähintään 70 painoprosenttia)
- Käsihuuhteiden on oltava helposti saatavilla. Tarvittaessa voidaan käyttää 100 ml:n taskupulloja

Laita käsihuuhdetta näin

OIKEA ANNOS:
VÄHINTÄÄN
2
PAINALLUSTA

Ota käsihuuhdetta vähintään kaksi painallusta (3-5 ml)

1. Levitä käsihuuhde kaikkialle käsiin

2. Pyöritä sormenpäitä kämmenessä niin, että sormenpäät kastuvat molemmin puolin

3. Hiero molemmat peukalot pyörivin liikkein

- Kädet ovat vielä kosteat 15 sekunnin hieronnan jälkeen, voit kuitenkin aloittaa työskentelyn.
- Hiero kädet kuiviksi, jos työtehtävä edellyttää kuivia käsiä.

Käytä käsihuuhdetta vähintään näissä tilanteissa

- Vastaanottohuoneeseen mennessäsi ja sieltä lähtiessäsi
- Ennen ja jälkeen asiakkaan koskemisen
- Ennen suojakäsineiden pukemista
- Suojakäsineiden riisumisen jälkeen
- Ennen puhtaisiin tutkimusvälineisiin koskemista
- Siirtyessäsi puhtaampaan työvaiheeseen

Pese kädet seuraavissa tilanteissa

- Tulet töihin ja lähdet töistä
- Kädet ovat näkyvästi likaiset
- Epäilet käsiin tulleen likaa tai eritteitä
- Ennen ruokailua
- Käyt WC:ssä

[Käsien peseminen + txt](#)

Käsihygienialla katkaistetaan mikrobien leviämisen

[Mikrobien matka 1 \(dreambroker.com\)](https://www.dreambroker.com)- video

HUOMIOI, ETTEI
SINUN TOIMIESI
KAUTTA MIKROBIT
SIIRRY
SEURAAVAAN
PAIKKAAN!

Työasu

- Työasun on oltava lyhythihainen, jotta käsihygienia voi toteutua
- Jos työnantaja tarjoaa työasun, sitä on käytettävä
- Työasuun pukeudutaan työvuoron alkaessa työpaikalla. Vaatteet vaihdetaan työpäivän loppuessa ennen kotiinlähtöä, jotta mikrobeja ei kulje kotiin vaatteiden mukana.
- Mikäli työnantaja ei tarjoa työasua ja pesulapalvelua, työssä käytetyt vaatteet pestään ensisijaisesti työyksikössä henkilökunnan vaatteille tarkoitettussa pesukoneessa. Vaatteet pestään vähintään 60 asteen lämpötilassa tai käytetään desinfioivaa pesuainetta.
- Mikäli vaatteita ei ole mahdollista pestä työpaikalla, ne tulee pestä kotonakin vähintään 60 asteen lämpötilassa.

Työjalkineet, sukat ja päähineet

- Käytä helposti puhdistettavia työjalkineita. Jokainen huolehtii itse säännöllisesti työjalkineidensa puhtaudesta.
- Eritetahrat desinfioidaan jalkineista heti.
- Työjalkineissa tulee käyttää sukkia. Pese työjalkineissa käyttämäsi sukat vähintään +60 °C:ssa
- Päähine tai huivi vaihdetaan ja pestään päivittäin tai useammin sen likaantuessa.

Suojaimet

- Säilytä suojaimet niin, että ne pysyvät puhtaina.
- Pidä suojainpakkaukset paikassa, jossa niihin ei tule roiskeita eivätkä asiakkaat pääse koskemaan niihin.
- Pue suojaimet juuri ennen käyttöhetkeä ja riisu ne heti käyttötarpeen loputtua.
- Desinfioi kädet ennen suojainten pukemista ja niiden riisumisen jälkeen.
- Jos joudut keskeyttämään suojainta vaativan toimenpiteen, riisu suojain ja desinfioi kädet. Muista riisua käsineet ja desinfioida kädet esimerkiksi ennen puhelimeen vastaamista.

Tehdaspuhtaiden suojakäsineiden käyttö

- Suojakäsineillä estetään työntekijän käsien kontaminoituminen sekä suojataan työntekijän käsiä mm. kemikaaleilta.
- Suojakäsineiden käyttö on tarpeellista, kun kosket:
 - eritteitä tai niillä likaantuneita pintoja ja välineitä
 - näkyvästi likaisia välineitä ja pintoja
 - asiakkaan limakalvoja, rikkiäistä ihoa tai genitaalialueita
 - desinfektioaineita tai mikrokuitupyyhkeitä
 - katetreja ja dreenejä

Tehdaspuhtaiden suojakäsineiden käyttö

- Desinfioi kädet ennen suojakäsineiden pukemista ja riisumisen jälkeen. Hiero kädet kuiviksi ennen suojakäsineiden pukemista.
- Pue suojakäsineet juuri ennen kuin niitä tarvitaan, jotta ne pysyvät puhtaina käyttöhetkeen saakka. Tee suojakäsineet kädessä vain se työtehtävä, jota varten olet ne pukenut.
- Riisu suojakäsineet heti käyttötarpeen loputtua, jotta et levitä likaisilla suojakäsineillä mikrobeja ympäristöön.
- Vaihda suojakäsineet, kun siirryt työtehtävässä puhtaampaan työvaiheeseen tai jos suojakäsineet likaantuvat tai rikkoontuvat työtehtävän aikana.

Käytä suojakäsineitä harkiten, useimpiin tilanteisiin riittää käsien desinfiointi ennen ja jälkeen työtehtävän

- Tietokoneen tai puhelimen käyttö
- Puhtaiden välineiden hakeminen kaapista tai varastosta
- Puhtaan ehjän ihon tai vaatteiden koskeminen
- Asiakkaan siirtymisessä avustaminen
- Pukeutumisessa avustaminen
- Puhtaiden välineiden ottaminen huuhtelu-desinfektiolaitteesta

Suojatakin ja kirurgisen suu-nenäsuojuksen käyttö

- **Käytä suojatakia tai -esiliinaa:**
 - Työasu tai käsivarret ovat vaarassa likaantua, kastua tai kontaminoitua eritteillä
 - Tilanteissa, joissa on roiskevaara (esimerkiksi haavanhoidossa)
 - Asiakkaan hoidossa noudatetaan varotoimia, joiden vuoksi tarvitset suojatakia tai –esiliinaa lähikontaktissa.
- **Käytä kirurgista suu-nenäsuojusta** ja tarvittaessa lisäksi silmäsuojainta, kun on vaara saada eriteroiskeita työntekijän kasvojen alueelle
- Suojainsuosituksset toimenpiteisiin voit tarkistaa [Pientoimenpiteiden aseptiikka - ohjeesta](#)

Suojainten pukeminen ja riisuminen- video

Suojainten pukeminen ja riisuminen
hihallisen suojaesiliinan kanssa - txt

Mitä tehdään heti veritapaturman tapahduttua

Välittömästi annettava paikallishoito:

- **Iho- tai limakalvoroiskeet:** Iho pestään, kuivataan ja laitetaan käsihuuhdetta. Limakalvoroiskeet huuhdellaan pois runsaalla juoksevalla vedellä.
- **Pisto- tai viiltoalueet** puhdistetaan välittömästi runsaalla juoksevalla vedellä ja kuivataan. Pisto- tai viiltoaluetta ei saa puristaa. Heti tämän jälkeen pisto- tai viiltoalueelle laitetaan 80% alkoholihaude (A12T Dilutus 80 %) tai käsihuuhdehaude (vähintään 70 p-% alkoholia). Käytä hauteena pehmeää lappua, johon kaadat alkoholia. Alkoholihaude jätetään iholle kahdeksi minuutiksi.

[Veritapaturmaohje - pirha.fi](http://pirha.fi)

Välineet ja tarvikkeet

- Säilytä vastaanottohuoneen hoitotarvikkeet ja välineet suljetuissa kaapeissa ja laatikoissa. Pöydät, tasot, avohyllyt ja ikkunalaudat eivät sovellu tarvikkeiden tai välineiden säilytykseen.
- Säilytä ruiskut, neulat, haavanhoitotuotteet, sidokset jne. pakkauksissaan, jotta ne eivät likaannu.
- Puhdista, desinfioi tai steriloi monikäyttöiset välineet jokaisen asiakaskontaktin jälkeen. Stetoskoopit, verenpainemittarit, ultraäänilaitteet ja muut pienvälineet voi tavallisesti desinfioida pyyhkimällä ne pesevällä desinfektioaineella.
- Selvitä jokaisen vastaanotolla käytettävän laitteen ja välineen huoltotapa tarvittaessa valmistajalta.
- [Välineiden huolto yksikössä - pirha.fi](http://pirha.fi)

Asiakkaiden käyntien välinen vastaanotto-tilan ja välineiden puhdistaminen kuuluu kaikille

- Poista roskat
- Poista tarvittaessa eritetahrat eritetahradesinfektioaineella (eritetahrapakki?)
- Pyyhi tarvittaessa asiakkaaseen kosketuksissa olleet pinnat yleispuhdistusaineella tai pesevällä desinfektioaineella. Pyyhi tarvittaessa myös roiske-etäisyydellä olevat pinnat. Pintojen pyyhintään soveltuvat esimerkiksi pesevät desinfektiopyyhkeet.
- Puhdista tai desinfioi vastaanotolla käyttämäsi monikäyttöiset välineet jokaisen asiakaskontaktin jälkeen.
- [Hyvinvointialueella käytettävät desinfektioaineet - pirha.fi](https://www.pirha.fi/hyvinvointialueella-kaytettavat-desinfektioaineet)

Kaksivaiheinen eritetahradesinfektio

Poista eritetahrat välittömästi.

Eritetahrojen poistoon tarvittavat välineet:

- Kertakäyttöiset suojakäsineet
- Käsihuuhde
- Kertakäyttöiset siivospyyhkeet
- Jätepusstit
- Eritetahra-alueen desinfektioon soveltuva desinfektioaine:
 - Erisan Oxy+ 2 % -käyttöliuos,
 - Oxivir Plus Spray 3,5% desinfektiovaaho tai
 - Oxivir Plus 3,5 % -käyttöliuos

1. Desinfioi kädet ja pue suojakäsineet.

2. Pyyhi tai imeytä erite kertakäyttöpyyhkeeseen ja laita pyyhe jätteisiin.

3. Suihkuta tai kaada eritetahroille soveltuvaa desinfektioainetta tahra-alueen päälle ja pyyhi kertakäyttöpyyhkeellä kuivaksi. Laita pyyhe jätteisiin.

4. Riisu suojakäsineet jätteisiin ja desinfioi kädet.

Vastaanottoilojen sisustus

- Tiloissa, joissa hoidetaan asiakkaita, pinnat pidetään mahdollisimman tyhjinä, jotta siivous onnistuu
- Huonekalujen valinnassa huomioidaan puhdistettavuus, pintojen tulisi olla pyyhittävät
- Poista käytöstä huonekalut, joiden pinta on rikki tai niitä ei pysty puhdistamaan
- Vastaanottoiloissa ei saa olla ruukkukukkia tai muita kasveja
- Laita lehdet ja esitteet asianmukaisiin telineisiin ja pidä niitä esillä vain tarvittava määrä.
- [Siivottavuusopas-2025.pdf](#)

Neuvolatoiminnan erityispiirteistä 1/2

- Lelut

- Kiinnitä lelujen valinnassa huomiota siihen, mitä materiaalia lelu on ja miten sen pystyy puhdistamaan
- Puhdista paljon käytetyt lelut viikoittain ja suuhun menevät lelut useammin
- Kuluneet ja rikkiäiset lelut poistetaan käytöstä
- [Lelujen puhdistus - pirha.fi](http://pirha.fi)

- Aulatilojen vaipanvaihtopisteet

- Vaipanvaihtoalustan on oltava helposti puhdistettava, kosteutta imemätön ja pyyhkimistä kestävä
- Käytä alustan suojana kertakäyttösuojaa
- Mikäli alusta tahriintuu eritteistä, huolehditään sen desinfektiopyyhinnästä

Neuvolatoiminnan erityispiirteistä 2/2

- Mittauspisteet, RR-seuranta ym.
 - Mittauspisteeltä tulisi löytyä käsihuuhe ja ohje sen käytöstä
 - Henkilökunta huolehtii päivittäin mittauspisteellä olevien välineiden puhdistamisesta

- Wc-tilat: virtsanäytteen tutkiminen
 - Wc-tiloissa tulee olla seinällä laminoitu näytteenotto-ohje

Henkilökunnan velvollisuus on muistuttaa asiakkaita hyvän käsihygienian toteuttamisesta neuvolatiloiissa

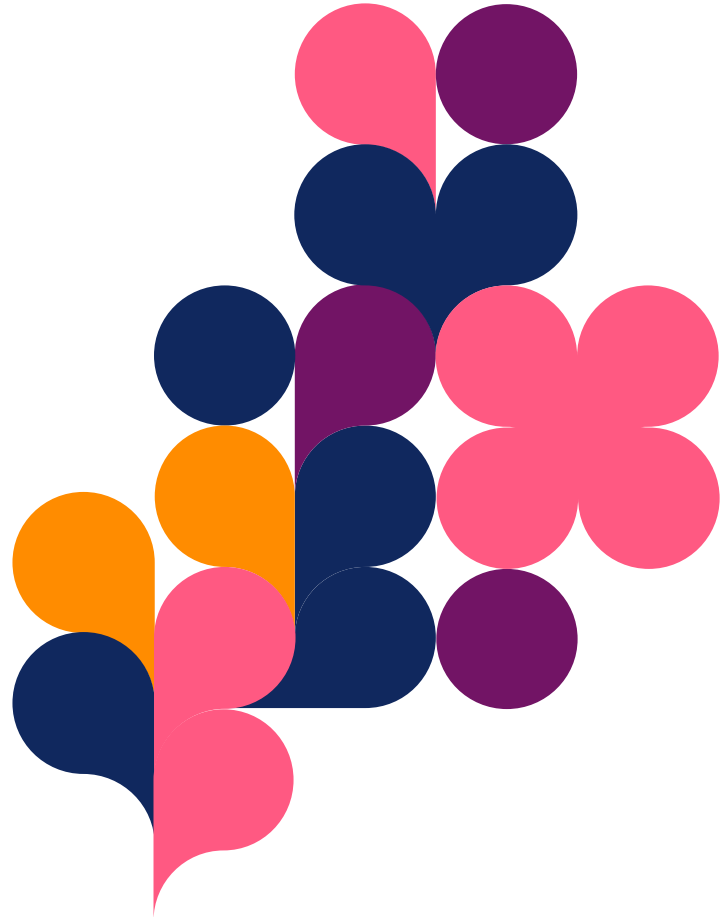

Voit tutustua infektiio- ja siivottavuus ohjeisiin:

[Infektioiden torjunta ja hoito - pirha.fi](#)

[Käsihygienia - pirha.fi](#)

[Hygieniahoitajien yhteystiedot - pirha.fi](#)

Yhteystiedot

Emmi Lilius ja Riina Rinne

Hygieniahoitajat

etunimi.sukunimi@pirha.fi

